

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
21 aprilie st. v.
3 maiu st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 16.

ANUL XXVII.
1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

La jubileul Academiei Române.*

— 1/13 aprilie 1891. —

Și anfare mândre, imnuri sante,
Strigări de vesele cuvinte
Străbat la cer din resărit;
Iar obștea mare, lumea cultă,
Uimită totă stă ș-ascultă
Și bate 'n pălmi însuflețit.

Un neam ce 'n vécuri de urgle,
Părea că n'o să mai invie,
Serbeză falnic jubileu:
Prin fapte mari pe câmp de luptă,
Prin munca minții nentreruptă,
Cuprinde 'n lume locul seu,

Mărăța și de serbătore
Dă minții aripi ca să sbóre
Prin desfătări cu cari să mori:
Visarea vechiă e deplină,
Carpații pare că se 'nclină
Ș-adună 'n horă frați, surori.

Și vin bētrāni cu plete albe,
Bărbați și juni, femei cu salbe,
Ș-un domn vitéz in fruntea lor;
Alături candida regină,
La care lumea se 'nchină,
Și 'n stānga lui, al țērii dor.

Și invēțații românimii
Destăinuesc din cărți mulțimii
Trecutul plin de mari străbuni;
Poeții cântă viitorul,
Poporul nălță tricolorul.
Femeile 'mpletesc cununi,

Și regele curagiu inspiră,
Poeta-Dōmnă prinde liră
Și urcă sus altarul seu,
Aprinde focul și ne 'ncântă,
Iar fumul de tāmăie slântă
Se 'nălță pān la Dumneșeu.

Și cerul par că se deschide
Ș-un ochiu divin cu drag suride,
Vēdēnd avēntul roditor;
Spre noi cobōră lin o rașă,
Ce dānd căldură luminează
Cārarea nōstră 'n viitor.

Urmași din gintea cea latină,
Ce 'n lume-a respāndit lumină,
Am moștenit și datorii;
Avem o vechiā tradițiune,
Ce vecinic din strămoși ne 'mpune,
Să fim ca dēnșii cei dintii.

Din Roma ne-am adus o fire,
Să fim noi chiagul de trezire
A tot ce dōrme amorțit;
Să fim aicea stēua care
Arată calea de 'nviare
Popōrelor din resărit.

Meniți a fi, cu braț și minte,
Stindardul deșteptării sante,
De-acea sūntem aici romāni:
Să iālbur ori când in frunte,
In pace sau prin lupte crunte,
Cu spada sēu cu cartea 'n māni.

Resbōtele cu foc trecură,
Și 'n urmă după nēgra ură
Zărim seninul curcubeu;
Și cel pāmēt-cer le 'mpreună,
Așa precuma cartea bună
'ntr-o opă de Dumneșeu.

Să-i dară stēmii deșteptării,
Cu chitar și in lăra de depărtării
Și să-lă călăușă cer ce-s msetării,
Toti să-l privescă drept minune
Și 'n giurul lui să se adune
Căci sūnt amici, surori și frați!

Iosif Vulcan.

* S'a cetit de autorul in ședința publică cu care s'a început sesiunea generală a Academiei Române, la 15/27 aprilie an. c.

In divorț.

— Novelă. —

I.

Atelierul lui Paul e în grădină. Un fel de pavilion lungăreț, cu acoperământul numai ochiuri de gém și cu perdele așa rânduite, încât să se tragă și să lase numai porțiunea de lumină voită de pictor.

Încăperea, destul de largă, e într-o neorânduie artistică foarte de gust, cu pereții plini de tablouri, copii admirabile de oe cele mai mari opere ale maistrilor vechi și noi.

În fiecare colț câte-o statuă-lampă pe piedestaluri negre de marmură; canapele puse spate 'n spate, fotoliuri și pufuri aruncate ici și colo pe lângă mesute și mese pline cu obiecte de artă; covore aruncate pe jos, pe canapele, prin pereți, toate de preț, toate moi, toate frumoase.

Un policandru cu becuri multe ce se deschideau în niște trandafiri pré bine imitați de porțelan, ușor colorat în trandafiriu, eră aprins numai în orele de far' niente, de visărie, ceea ce da un aspect ferice atelierului.

E pe la orele două ziua. Paul, pictorul bogat și cu renume, stă trist, fără poftă de lucru.

În fața lui, pe cavaletă, de pe-o pânză mare îi zimbeșce chipul drăgălaș al unui copil, cu ochi a căroră espreșiune ideală îi fură atențiunea ca la moment să-ți fure și inima.

Paleta cu colorii pregătite, pensulele, din care una e și muiată într-o colorie albastră-deschisă, par c'astăptă cu nerăbdare pe artist...

O scrisore desfăcută se uită la el cu rândurile ei aese, drept și caligrafic scrise, par că s'ar mira de tristețea artistului, de ore ce dânsa eră aducătoare de vești bune și infățișă duiose și dulci simțiminte.

Da, representă toate acestea și inse, ea provocase, tocmai prin căldura simțirilor ce arată, tristețea în care se află artistul.

Scrisorea eră dela Raphael, copilul iubit, copilul instrăinat de timpuriu; o cetise cu dragoste, fericit că eră așa de iubit de odrasla lui...

Dar în scrisore mai erau cuvinte dulci adresate și altei ființi, și acea ființă prin care se complectă iubirea copilului pentru dânsul, tatăl, — nu se mai afla lângă el.

Eră în divorț cu dânsa, cu fermecătorea soție care-l făcuse atât de fericit.

Făcuse tot ce-i stătuse prin putință ca s'o impace, ca s'o facă să-i ierte o rătăcire pentru care nu eră destul de vinovat. Mai mult aparențele îl invinovățiseră în ochii ei și-i da ei dreptul în ochii lumii.

Și se 'ntrebă acum, ca de-atâtea ori în urmă, după fatala lor depărtare:

— Am iubit în adevăr pe femeia aceea? Eră tineră în adevăr, frumoasă, ispititoare, dară cât eră de departe de soția mea.

Colonelul eră bătrân, urit și bogat; ea fusese orfană și-l luase fără voie.

Colonelul voise a-i face portretul, nebun cum eră după dânsa și neștiind ce plăceri să-i mai facă; ea promise, mai mult, de sigur, pentru plăcerea ei proprie d'a se puté admirá și 'n esigie.

Și Paul îi fu presintat. Ședințele începură acasă la dna colonelă.

Colonelul, pentru surprinderea finală ce-și pestră, nu se arată de loc în timpul ședințelor; soția lui remânea singură cu pictorul.

Și eră așa de tiner, așa de frumos cu ochii lui

mari și negri în cari iubirea pare că-ș făcuse un culcuș vecinic în privirile cele mai seducătoare. Vorbiă apoi așa de bine și avea talentul d'a povesti ce se dice prin lume cu atâta umor și spirit.

Eră pré destul ca să întorcă mințea frumoșei colonelese care nu mai iubise.

Dar decă Paul se lăsă până la un punct subț farmecul iubirei, ce vedea bine că inspiră, — se mărginiă, spre marea desperare a tinerei femei, numai la acest farmec nevătămător.

— Cui faci portretul? îl întrebă Emma lui într'o di, mai mult din obiceiul d'a-l întreba, decât cu vr'o intențiune ascunsă.

Paul o șciea pe Emma lui gelosă, de-o gelosie oteliană, și se feri d'a spune adevărul; greși inse d'a spune o minciună; în timp ce i-ar fi fost ușor să răspundă pe un teren neutru, pe care minciuna se apropie de adevăr, fără îndrăsnii să-i îmbrace haina.

— Fac portretul unei colonelese bătrâne, foarte bogată, pe care niște nepoți infometati vor s'o lîn-gușcă.

Și lucrul remase aci.

Dar etă că într'o bună dimință, — așa vine vorba, căci eră pe la ciasurile 3 dup'amedă, — cu cine face cunoștință Emma, în salonul unei prietene?

Cu dna Elena colonel Bucureanu!

— Cunosc pe dl Paul, marele nostru pictor, îi dîse colonelesa cu ore care accent reutacios: frumusețea Emmei o nemulțămise, căci îi esplică stăpânirea pictorului.

Iar prietena Emmei, complectă opera rautăței omenesci, din complăcere:

— Bărbatu-teu îi face portretul, d'aceea îl cunoșce, îi dîse, după plecarea Elenei, iar accentul și privirea spuneau multe...

Emma primi ca un fior în inimă.

— Da? răspuse ea cu indiferență. N'am știut, și de mult?

— Cam de v'o două, trei luni... și tot nu se mai isprăveșce... dîse prietena și mai cu intențiune. Emma înțelese și se cutremură.

Focul eră dat, comunicațiunea pe firul sbucnitor începū pân' acasă... sbucnirea se făcū, îngrozitoare, la venirea pictorului.

Inteu, o părăelă amenințătoare:

— Cum îi dîce colonelese tale, Paul?

— Nu ștu bine... A! Bucureanu, îmi pare.

Prin »nu șciu bine« se condamnase. Cum nu eră să șcie numele femeiei pe care o visită de trei luni?!

Numele adevărat, numele ce se potrivea cu al femeiei ce vîduse, fu focul ajuns la bomba plină...

— Ești amantul ei, miserabile! fu sbucnitura...

Pictorul îngălbeni: fusese lovit. Rana nu eră de morțe, încercă să se ridice:

— Dar de unde-ți veni, dragă Emma, ideea acésta!

— Din minciuna ce mi ai spus și din faptul că am făcut cunoștință cu dna Bucureanu, pentru care-ți fac complimentele mele. Acum înțeleg, de ce un portret ține trei luni de zile... Acum înțeleg... Înșelată! Și eu te iubiam din tot sufletul!...

Bomba descărcată, venise slăbiciunea, — golul ce remâne în inima desilusionată.

Ori cât încercă pictorul s'o incredințeze, fu de prisos. În acea seră chiar Emma porni la mumă-sa.

Paul alergă desperat la acésta mumă, pe care el o iubiă ca pe mumă-sa și-i esplică motivul minciunei sale; gelosia pré mare a Emmei; plânse, o domoli, o incredință.

Putū să vedă pe Emma, putū să-i spuie cel din urmă cuvânt al înțelepciunii: chiar vinovat d'ar fi,

să se gândească la copilul lor, la micul lor Raphael, care ar pute să cadă bolnav când ar auzi de despărțirea lor...

— Raphael n'o să alle... îi respunse ea... și-apoi o să fiu lângă dânsul când o află... Legea mi-l dă mie, o să-l fac să fie fericit și numai lângă mamă-sa.

Emma remase nestrămutată. Par că nu-l iubise nici odată, par că vorbiă unui străin.

Și d'atunci trecuse un an. Paul călătorise fără să îndrănescă să-și vedă copilul, care l'ar fi întrebat despre muma lui; se întorsese, încercase iarăș împăcarea, căci iubirea lui îl chinuia. Căci conștiința faptului necomis îl ucidea cu zile, de ore ce nu eră creșut.

În urma unei întrevederi cu Emma, greu obținută, Paul eși ca turbat dela dânsa, hotărît să consimță la divorț și apoi să plece în străinătate pentru totdeauna, furându și copilul, ce n'ar fi putut să-l refuze Emmei la judecată; — divorțul fiind cerut pe motivul incompatibilității de caractere, prin urmare a despărțirii prin consimțământ mutual.

Pe când se află în prada gândurilor lui cele mai amare și mai impestrițate, ușa atelierului se deschise și o dâmnă se ivi.

Eră dna Bucureanu, în doliu.

— Bună ziua dle Paul, îi dișe ea zimbând.

De-odată se opri în fața aerului indurerat al pictorului, ea, care nu părea tristă de loc pentru că eră văduvă.

— Bună ziua, dnă, poftim, respunse el foarte politicos, dar cu tristețea situațiunei lui, în glas, în mișcări, pe față.

— Ești bolnav, dle Paul? Te găseșe palid.

— Nu, dnă... Port doliul iubirei mele, după cum dta porți doliul unui nume.

— Ai iubit-o așa de mult pe soția dtale?... dișe Elena c'un ton ironic, ca respuns la intențiunea de ironie a pictorului în fraza ce-o priviă pe dânsa.

— Da, dâmnă și sânt desperat...

— Regret că tocmai eu, după cât aud, am fost cauza involuntară a celor întâmplare... și crede, dle Paul, că regretul meu e singur în fața durerii dtale sincere.

Pictorul cătă lung la dânsa. Îi părea ciudată visita, ci și mai ciudat regretul. N'avea nici un motiv pentru a-i face pe una și-ai arătă pe celalalt.

Elena îi spuse motivul inse, de și numai în privința visitei:

— Ori cum, dle Paul, eu nu pot rămâne cu portretul neisprăvit, afară numai decă nu-mi păstrezi cumva vr'o ciudă pentru amestecul meu involuntar... în căsnicia dtale...

— O! dnă, nici un pic de ciudă. Vinovatul am fost numai eu... Dar să lăsăm subiectul acesta... Imi face pré mult reu. Intru cât priveșce portretul dtale, bucuros, o să viu să-l termin.

Dna Bucureanu plecă mulțămită. Făcuse primul pas. Avea de gând să întrebuițeze tôte mijlocele de seducțiune, ca să prindă pe pictor în mrejele sale: îl iubiă! Ea eră văduvă; el eră aprópe de sfârșit cu divorțul. Iar cât pentru iubirea de soția lui, depindea de dânsa, amanta lui, să-l facă s'o uite.

Elena Bucureanu, am spus'o, eră frumoasă, tineră, atrăgătoare; frumusețea ei inse atrăgea prin plasticitatea ei. Eră cocheta, își punea înainte pretențiunile-i de frumusețe; voiă să placă cu ori ce chip. Făcea pentru amantă, nu pentru soția unui artist cu gustul înalt pentru frumosul ideal, curat, sufletesc.

Cei drept, cocheta isbuti să prindă pe pictor, să-i mai descrețescă fruntea. Dar întrebuiță armele

sensualiității care prind numai corpul și nu ating sufletul.

Acasă la el, artistul uită pe Elena, cuprins de nostalgia timpurilor trecute, care-i amintiau farmecele unei iubiri plină de poezie în exprimarea ei de castitate în relațiunile ei; acasă la el se gândiă la Raphael, rodul acelei iubiri, care trăiă ca să-i facă amintirile și mai vii, pe Emma și mai neuitată, și mai neuitată, și mai neuitată.

Elena Bucureanu deșteptase în el inse cu putere sensualismul; astfel, la ora când se ducea la ea, simțiă că trebuia să se ducă și plecă cu grabă, lăsându-și la porța ei celelalte simțiri.

În timpul acesta, Emma, suferiă mult, pe tótă ziua în luptă cu iubirea ei pentru Paul, cu indemnul amicilor și rudelor d'a iertă pe Paul și cu ultimele puteri ale împotrivirei sale.

În fața lui, de câte ori i se presintase el, fusese neinduplecată, mândră, chiar disprețuitoare; după ce plecă el, începea să plângă.

După chipul lui îl văduse că suferă; cetise în ochii lui iubirea lui neschimbată; văduse mișcarea lui sufletescă!

O iubiă, — dar atunci, de ce, cum alunecase în brațele alteia, care nu eră mai frumoasă, mai iubitoare decât dânsa?

Idea acésta o infuriă iarăș.

Primiă inse câte-o scrisóre dela Raphael, din Drezda, — și copilul ei, care eră o legătură neștersă și necurmată între soțul ei și dânsa, o induioșă, o aducea la simțiri de îndurare, de iertare, — și atunci... își făgăduiă să cedeze.

Paul se întorsese, o visitase, plecase dela ea fără rezultat bun și căduse în mâinile Elenei.

Într'o zi, află acésta dela o prietenă a casei, o bătrână de-acelea care nu-ți intră în casă decât să-ți aducă vorbe de prin alte case.

— Veți, mamă, veți? strigă Emma isbucnind în plâns, eu me pregătiam să-l iert și el... nu se lasă de amanta lui... Veți c'a fost tot adevărat? Acuma s'a sfârșit... La infățisare isprăvim!

— Dar de ce nu te gândești, copilă, că silit a început iar relațiunile cu femeia aceea? N'ai vădut că la venirea lui la noi, acuma pe urmă, eră descu-ragiat de tot? L'ai respins, fatalmente s'a aruncat iar în brațele aceleia care nu așteptă decât asta! Ascultă, Emmo, draguța mamei, iartă-l, chiamă-l lângă tine și, uite, dau eu cheazășie că n'o să-l mai veți depărtându-se cu inima și cu trupul de casa lui! Tocmai acuma că-l veți prins în ghiara muierii aceleia nerușinate, mai ales cum e și văduvă, să-ți calci pe inimă și să i-l răpești. Ascultă-me și n'o să greșești.

Emma nu se invoi, plânse, blăstēmă, bubui mult prin casă; dar apoi, cuvintele mume-și începură să-i dea de gândit. La ideia că văduva colonelului, putea să i-l ia de tot, în mod legiuit, prin căsătorie, se simți ca mușcată de inimă și gata să intre în luptă cu dușmana ei.

Sigur că n'o iubiă ei, numai din desperare că se vedea mereu respins, se lăsase în voia întâmplărei.

Pe dânsa, numai pe dânsa o iubiă. — așa-i spunea acum cugetul, așa o incredință inima ei. Și la idea c'o să-l pótă smulge din mâinile acelea ce-o făcuse pe ea să suferă, o cuprinsă o bucurie sêlbatecă: să suferă și nerușinata cât a suferit ea pe nedrept!

Dar cum să-l cheme? În ce chip? Un rest de amor propriu o opri în primul moment d'a deschide ea calea negocierilor.

Fără șcirea ei, îi veni o rudă în ajutor.

(Incheierea va urmă.)

Radulescu-Niger.

O cursă.

(Istoria unui cărpaciu.)

— Traduc ție. —

(Incheiere.)

Gheorghe își făcu în gând socotela cât mai avea de luat dela alți mușterii. Apoi țise tare:

— Cât pentru plată, dle Martin, nu te îngrijii. Veți de te fă bine și când vei pute umblă, mai rupe ale ghetе să mi le dai să le dreg . . . vai!

Bolnavul deschise ochii mari, se uită cu mirare la fața neșră a lui Gheorghe care se plecă spre el. Intinșendu-i mână slabă, îi țise:

— Dumnețeu să te binecuvinteze . . . ți-ai făcut milă și pomană . . . dar fii bun de trage puțin per-

Și fără să se mai gândeșcă mult, intinse mână, puse mână pe frâul ce atêrnă și smuci cu putere. Calul se opri; capul fetei leșinate i se plecă pe umêr.

O mulțime de trecători și de vecini alergară. Un domn sosi galben ca un mort și intrebă decă fata e rănită.

— Nu e domnule, strigară mai mulți ênși de odată, dar e leșinată. A scâpat-o omul acesta . . . uite omul, domnule.

Dar Gheorghe lăsase pe fată în grija altora și-și făcea drum prin mulțime. Domnul care sosise eră zăpăcit de intêmplare, intrebă de spițerie . . . astfel că Gheorghe se făcu nevêțut fără să-l pôtă opri cineva.

Mulțimea murmură: »Om ț bogat și nici nu vi-sêză să dea ceva bietului om care și-a primețduit viêța ca să scape pe fată!« . . .

GONDOLA LIN PLUTEȘCE . . .

déua . . . lumina aia e pré tare . . .

Eră sôrele. O rază se pusese pe capul bêtrânu-lui cărpaciu.

Peste câteva minute Gheorghe plecă. Se simția schimbat, avea în inimă o bucurie și gândurile i se duseră la vremea tinereței când eră invingêtor la jocuri în câmpiile luminate de sôre.

Cuvintele: »ți-ai făcut milă și pomană« îi resunau plăcut la urechi. De milă îi vorbise spiritul.

Un țipêț îngrozitor îl deșteptă din visare. Vețu venind srpe el, în gônă, un cal pe care eră călare o fată frumôsă îmbrăcată ca amazonă, care, percută, dăduse drumul frâului.

— Pentru ce nu opreșce nimeni calul? . . . Vai! nenorocita!

Un agent de poliție sosi și imprășciă pe nemulțumiți.

— Vai! țise Gheorghe după ce se depărtă, așvré să șciu, bărbăție e ceea ce am făcut eu?

Luă dela mușterii un leu și douêzeci pe lucru, și porni spre casă.

Suflă un vêt rece care ardică praful și îl aruncă în ochi, dar lui nu-i păsă: i se părea din potrivă, că eră mai cald ca de obicei; se simția par că deșteptat dintr'o pirotelă. Credea că spiritul spusese adeverul și că razele sôrelui străbat câte odată până în inima ômenilor, căci altfel de ce simția un fel de căldură în inimă? . . .

Găsi pe dna Pereanu în prag. Il poțti să și cîneze la dênșii. Bărbatul eră acasă; il primi lôrte

bine și acesta mâncare fu cea mai bună de multă vreme.

Până să nu plece, îl poftiră să mănânce la ei și în Țiua de Crăciun...

*

Cată dreptate ai, Gheorghe, să remai incremenit când deschizi ușa odăiței tale! Ce schimbare! Ce plăcut e să vezi dușmăua așa de bine spălată,

focul troznind, ibricul frecat, uneltele aședate frumos, gemurile așa de curate, încât se vedetrecând lumina sórelui ce aureșce ferestrele caselor din față, doué trei farfurii spălate și aședate pe o poliță, meșcióra rotundă, lângă ea un scaun și pe scaun evanghelia, buna evanghelie așa de mult uitată!

Gheorghe după câtăva vreme de mirare lăsa să-i scape un »vai!« nu cu tonul jalnic obișnuit, ci cu un ton ca al copiilor când scot câte o exclamație în fața unei cofetării.

Se duse la feréstră și se uită; se duse la foc și se uită, apoi se puse pe scaun și-și coperi fața cu mânilé ca și cum s'ar fi cređut jocul unui vis.

După ce mai ȡise odată: »Vai!« deschise evanghelia; ochii i se opriră pe rândurile acestea:

»Pururea să facem bine și când veni-va vremea, culegévom fructele faptelor nóstre bune.«

În aceeaș clipă, Gheorghe ađi glasul dulce ce mai ađise:

»Odăița ta ne place, ȡicea glasul, vom veni pe aici des.«

Când își veni în fire din turburarea ce simțise, se duse de mulțumí dómnei Pereanu și ficei sale.

În nóptea aceea și un rege ar fi pizmuít som-

nul bietului cãrpaciu. În visurile sale, vėđu figuri cereșci și ađi o musică de vorbe dulci: »Dumneđeu să te binecuvinteze; ȡi-ai făcut milă și pomana!«

A doua ȡi se sculă de diminėța. Iși aruncă ochii pe gem. O pătură grósă de zăpadă eră întinsă pe case și pe pământ; nori albi umblau încet pe cer, dar lăsau ici-colea, să se vedă bucăți mari de senin.

Măncă cu poftă și pe urmă se puse pe lucru.

Nu-și mișcă de mult degetele și uneltele când, spre marea-i mirare, îi eșiră din gură niște sunete neobișnuite...

Cântă!

ȡiua urmă să fie întunecósă, dar lui Gheorghe i se părea că în odaia sa e lumină; și pe când îngână cãntece din copilărie, gânduri vesele și amintiri fericite jucău în giuru-ica o horă de spirite binefăcătoare.

Lucră câteva ciasuri până ce veni Ioana să pregătescă de mėsă. Ca s'o lase singură, eși.

Nu lăcuse o sută de pași, când vėđu pe trepădar un copilăș de doitrei ani, plângend.

Un pãnar, cu coșul pe umăr, se uită la el.

— Al cui e copilul ăsta? îl întrebă Gheorghe.

— Nu șciú, respunse pãnarul, e perdut să-l ducem la secție.

— Ba nu, ȡise Gheorghe, ómenii poliției au mână aspră; mai bine îl iau la mine, încãlea o să fie la adă-

OGLINDA CODRILOR.

post, și de nu l'o cere nimeni, îl opresc eu. Mergi cu mine, puiule?

Și Gheorghe întinse mânilé cãtră copil care veni uitându-se la el cu ochii sei negri plini de lacrimi.

— Oh! dragul taichii!...

Se întorse acasă cu copilul vorbind cât putea mai frumos ca să-l mângăie, făgăduindu-i că-i va da de mâncare decâtă mămă sa va veni să-l ia îndată.

De vr'o câteva zile se făcuse o schimbare însemnată în viața cărpaciului. Luă sēma la o mulțime de lucruri la care nu se uită înainte.

Dădū copilului o bucată de pāne, după ce-l puse lângă foc să se desghețe.

Ninsōrea stătuse; nourii erau mai rari; sōrele galben de ernaltrā în odaie și ajutā pe bētrān să facā pe copil să petrēcā, cāci începuse să cheme pe māmā-sa.

Luā ibricelul de cositor și-l învērți oglindindu-l la razele sōrelui.

Copilul începū să ridā, arātānd ibricelul cu māna.

Erā o scenā incāntătoare: bētrānul mulțumit de izbāndā își indoi sfortārile; veselīa copilului crescū din ce în ce mai mult și-l cuprinse și pe el, și începū și el să ridā din tōtā inima.

Și erau așā de deosebite risurile lor! Unul plācut, limpedē; altul spart, răgușit puțin, ca un rīs care vine din departe, și cu care nu te-ai slugit de mult.

Copilul își uitase māhnirea; erā ca la el acasā, și în vreme ce Gheorghe se puse pe lucru, el se sculā de jos și începū să alerge prin odaie urmārit mereu de razele sōrelui care se jucau în pletele-i de aur și cu lacrimile care i se uscau pe obraji.

Sēra adormi.

Gheorghe îl luā în brațe, îl legānā cāntānd un cāntec vechiu și-l culcā pe mantaua sa. După aceea se aședā iar să lucreze privindu-l din cānd în cānd fericit.

De odatā auđi mai multe glasuri și bātū cineva la ușe.

Ce să fie?

Sā se fi aprins casa?

Gheorghe se gāndi indatā la acēsta și cea dintēi mișcare fu să se apropie de copil ca să-l ia în brațe și să fugā cu el.

Dar auđi glasul dōmnei Pereanu:

— Deschide, dle Gheorghe, te cautā cineva.

— Ghete să dreg nu mi-o fi aducēnd nimeni pe vremea asta, cugetā Gheorghe, e ceva neobișnuit.

Deschise și auđi pe dna Pereanu dicēnd:

— Intrā, dnā; dar nu cred să fie dumnialui, cāci nu mi-a spus nimic...

În acest timp o femeie se repeđi în odaie și întrebā tremurānd:

— Domnule, ai vēđut pe copilul meu, un copil unic, spune, te rog!...

Gheorghe respuse:

— Al dumitale e? poștim de-l veđi...

Și apropiind luminarea, aratā copilul adormit.

O aruncăturā de ochi fu de ajuns. Muma luā în brațe pe copil, care deschise ochii și, liniștit, recunoscēnd pe māmā-sa, o luā de gāt și adormi iar.

— Nu sūntem bogāți, domnule, đise ea cu ochii plini de lacrimi, dar am fi fericiți, decā am putē face ceva pentru dta! De o cam datā vino, te rog, duminicā să mānānci cu noi; bārbatu meu îți va putē mulțumī cu chipul acesta de grija ce ai avut de copil.

— La ce să mai vorbim de mulțumiri, dnā? respuse Gheorghe; eu sūnt māhnit, cā plecā copilul dela mine și aș dorī să viu din cānd în cānd să-l vēđ... dar de māncat... de!... sūnt cam trentāros!...

Și bietul Gheorghe se uitā trist la vestmintele sale pline de petece.

— Oh! te rog, nu mai vorbi așā și vino.

Și-i dete adresa.

Dupā aceea plecā.

Gheorghe abiā putū dormi.

Se întrebā cum va face să se ducā să mānānce la pārinții copilului, cu hainele lui vechi și peticite. Se hotārī să-și spue dōmnei Pereanu incurcătura.

A doua đi dna Pereanu veni ea intēi la Gheorghe ca să-l întrebe cum gāsise copilul.

Gheorghe îi spuse, și-i mai spuse și despre incurcătura în care se aflā cu imbrācāminte.

— Șcii ce? îi đise ea, lasā disērā hainele afarā să le scutur eu bine. Bārbatu meu îți va imprumutā o cāmașe și o batistā, o să pui să-ți vācsuēscā cizmele frumos: și crede-me, duminicā o să fii scos ca din cutie. Ar fi și pēcat să nu te duci!

Duminecā dimineța Gheorghe gāsi aședate pe parmaclācul scārei o cāmașe albā, o legăturā de gāt cu dungi albastre, o batistā roșie, și hainele drese, scuturate de pāreau noi. Mai gāsi și o cōgie de sāpun.

Puse să fierbā nițicā apă și se spelā bine, și se gāti, iar cānd sfērși, peste vr'o jumētate de cīas, și se uitā într'un ciob de oglindā, zimbi mulțumit.

Încercā un simțiment de māndrie cā nu va mai fi ca înainte, cum nici locuința nu-i mai semēnā cu cea de odiniorā.

Erau vrednici, acum, unul de altul.

Nerābdātor să mulțumēscā dōmnei Pereanu, deschise ușa ca s'o vēdā cānd se va duce la bisericā.

Pānā să trecā își perīā bine pālāria care avea mare trebuință de acēsta ingrigire.

În sfērșit stāpāna casei se scoborī cu fiicā-sa.

Cānd îl vēđū:

— Ai intinerit cu đece ani vecine! îi đise ea rīdēnd, ești frumos ca un ginere. Aidem, nu vrei să mergi cu noi la bisericā nișel, acum ești curat...

Ar fi fōrte greu de descris ce simți Gheorghe cānd intrā în bisericā. Mārimea clādirii, mulțimea, corul, cuvintele și cāntārile preoților, tot, îi aducea aminte anii fericiți ai copilāriei, cānd insoțīā pe māmā-sa în sfāntul locaș și se rugā împreună cu ea.

Dōmna Pereanu își aruncā din cānd în cānd, pe furiș, ochii la figura seninā a bietului om și se feli-citā de gāndul bun ce avusese, vēđēndu-l așā de mișcat.

Cānd eșirā din bisericā, Gheorghe se despartū de vecina sa și se îndreptā spre locuința noilor sale cunoșciințe.

Bārbatul, nevēsta și copilul îl așteptau la ferēs-trā. Cum îl vēđurā, eșirā să-l intimpine. Copilul pārh cā l recunōșce, cāci îi zimbi.

Din điuva aceea, Gheorghe se ducea în tōte duminecile să mānānce la ei. Copilul se obișnuise să-i đicā: »unchiu Gheorghe.«

Bietul bētrān petrecea o jumētate din sēptēmānā aducēndu-și aminte cu mulțumire de scenele plācute de care dādea acolo și cealaltā jumētate dorind să se ducā iar.

Iōnā îi ingrigīā bine de odaie și raza de sōre, credincīōsā fāgāduelii, goniā din trēnsa jalea și intunerecul.

Intr'o đi dna Pereanu chemā pe Gheorghe đicēndu-i cā vrē să vorbēscā cineva cu el.

Detē fuga și se pomeni fața cu doue femei tinere și frumoșe imbrācate elegant: Cea mai tinerā își ținī la el ochii frumoși, albaștri, cu așā bāgare de sēmā, încāt bētrānul Gheorghe se roși.

— Iērtā-me cā te supēr, domnule, đise în sfērșit fata. Nu ești dta acela care ai oprit acum câteva sēptēmāni un cal?

— Ba eu, respuse bētrānul.

— Ah! ce fericitā sūnt! Și tata și eu te cāutām de-atunci; abiā te-am putut aflā în cele din urmă printr'o femeie care lucrēzā pentru mine și cāreia i-ai fācut un bine, luānd la dta un copil perdut care erā al ei. Se vede, domnule, cā dta ai obiceiul să faci bine... Ce pot face pentru dta? Spune-mi te rog.

— Sā-mi datī ghetele să le dreg, respuse Gheorghe.

— Bine, response fata zimbînd, decă vei veni singur să le iei.

Și i dădă o cartă de vizită cu adresa.

După aceea îi dădă mâna-i frumoasă și plecă spunându-i :

— Nu găseșc cuvinte să-ți arăt recunoștința ce am cătră dta.

Când intră în odaie, Gheorghe își dîșe :

— Me voi duce mâne ; se vede că sînt ômeni bogăți, de voi avé mușterii tótă familia, va avé de lucru meru, o să fiu la largul meu cât voi mai trăi . . . Vai !

O lumină vie umplu odaia și un glas dîșe :

— Adu-ți aminte, Gheorghe, că mulțumită faptelor tale bune, ai găsit prieteni. Omul trebuie să facă fapte bune ca să fie vrednic de mulțumire.

— Adevêrat, cugetă Gheorghe.

Își aprinse luleua și se aședă pe un scăunaș ca să se bucure de gândurile ce-i umblau prin minte. Nu mai simțîă amărăciunea care-l făcuse să sufere altă dată atît de mult, acum își iubiă locuința ; fata cea frumoasă și tatăl seu vrură să-l ajute să ș-o schimbe ; nu voi, căci își iubiă vecinii, dar se învoi a-i lăsă să trimită lucrători să-i lipescă pe pîreți hîrtie frumoasă cu culori vesele, să-i drégă mobila, și primi câteva ghivece cu flori pe care le puse pe ferestră.

Eră incântat că odaia sa impodobită astfel va fi o locuință vrednică de »raza cerescă.« Cu tôte acestea nu spuse nimerui nimic despre acêsta : eră taina vieții lui.

Fata cea frumoasă veniă des să-l vedă. Se aședă lângă el, deschidea evanghelia, îi cetîă părți din ea și cu glasul ei dulce îl făcea să pricépă ce e credința.

Astfel trecură cei din urmă ani ai vieții lui Gheorghe. Când tî să pornescă în lumea de veci, prietenii îi închiseră ochii. Nepoțelul seu adoptiv, și buna familie Pereanu, îl duseră la cel din urmă locaș.

— Ciudat, dîșe dna Pereanu întorcându-se acasă și ștergându-și o lacrimă, Gheorghe vorbiă ades de sôre ; ați băgat de sémă că eri, când a murit, sôrele îi lumină fața și că și ađi a strălucit pe coșciugu-i, când coboră în mormênt.

Dumitru Stăncescu.

Sufixele *esti* și *iste* în numele de localități românești.

Sufixele, adecă terminațiunile *esti* și *iste*, precum și alte sufixe tot din acele rădecini și cu acele înțelesuri la capêtul numelor de localități pe teritoriul locuit de Români, sînt de interes limbistic și geografic, și pentru acêsta se vede trebuința de a scrută originea și înțelesul lor, — astfel, naționalitatea lor.

Mai înteu de tôte să le căutăm în limba latină, ca să vedem, că în cuvinte, unde cuprind locul și cu ce înțeles ?

Sufixul *esti* în limba latină face o parte constitutivă a unor adiective. *Agrestis* lat. om locuitor la agru, la câmp ; în înțeles mai lat : sătên, prost ; *Agrestis* purcede din *ager* lat pămênt de arat, câmp ; *ager* în compozițiune : agr, deci s'a elidat : e. În *agrestis* urmêză : *esti*, în compozițiune, uneori : *est*, ce, precum mai în jos se va arătă, însemnă : loc de lăcaș, de locuință, de ședere, aședemênt ; iară *is* și respective s din *agrestis* însemnă : om, ființă, veșuitôre ; — acest s e identic cu : *as*, *es*, *is*, *os*, *us*, uneori *ys*, ce însemnă

om, ființă, veșuitôre ; deci *agrestis* însemnă : om locuitor la agru.

Coelestis lat. din *coelum* cer, esti locuință, lăcaș, și s respective *is*, om, ființă, deci *coelestis* însemnă : ființă lăcuitôre seu cu locuința în cer. — În limba noastră t din esti seu est la imparare se vede a fi schimbat în c, de aci : cer—esc, — dar pentru ca să se exprime și conceptul de ființă, pentru masculin trebuie adaus *u*, pentru feminin, adaus *a*, deci : *cerescu*, *cerescă*, pentru că acest *u* și *a*, sînt remașite de lipsă din : *as*, *os*, *us*.

Forestis în limba latină mai nouă, om, ființă lăcuitôre de pădure, — pădurian. For din celticul bar, ce e în latinul bor în *arbor*, arbore, pădure ; forêt fr. pădure din *forest*, cădênd s afară ; de aci nemțeșce Forst pădure ; forestier fr. Förster nemț. om, ingrigitor de pădure.

Domesticus lat. om, ființă (vită) de casă, ce se ține de casă. *Domus* lat. casă, — *esti* seu *est*, locuință, ședere, — și icus alt sufix de adiective, domestic, romanisat e bine : domêstec, (casnic) ca : sêlbatec, somnatec etc.¹

Să trecem la adiective latine, în cari la capêtl în loc de *is* e *er*, ce asemene însemnă : om, ființă, — pentru că air, aire celtic (om și femeia)=ar, er, ir, or, ur însemnă om.

Campester lat. om lăcuitor la câmp, câmpian ; *campus* lat. câmp, us a cădut în compozițiune, s'a adaus est și er. Acest er e identic cu er în limba germană, p. e. Burg cetate, Bürger, om de cetate ; Krieg resboiu, Krieger, om de resboiu. *Terrester* lat. om, ființă de pe pămênt ; terra pămênt, est locuință, er om, ființă, deci : pămêntescu, pămêntescă. *Silvester* lat. om, ființă, care locueșce în pădure. *Silva* lat, pădure, din sil (grec. hyl) arbore, și va, loc, teren ; est locuință, — deci în *silvester*, v (din va) și est se repetese tot acele concepte de loc, — er om, ființă.

Sinister lat. omul ce șede, stă de stînga ; *sinist-er*. Unele din aceste au ambele forme, adecă și în *er* și în *is*, aceste cu *is* sînt formate din cele în *er* ; p. e. : *terrester* și *terrestris* ; — *equester* și *equestris* ; cel ce șade pe cal, — călăreț.

Palustris lat. din *palus* lac, mocirlă, iazêr ; baltă ; us din *palus* piere în compozițiune, cum vêdurăm în *domus* și în *campus* ; acum vêdură *ust* în loc de *est* ; — r arătă, că s'a usitat și forma : *paluster*, și din acêsta s'a format *palustris* ; — *pal* însemnă : apă, din celticul bal, apă ; la noi în bal-tă ; — lacul Pel-so și Balaton în Ungaria etc.

Mediastinus lat. serv de casă, ce șede, serveșce în casă ; aci în loc de *est*, aflăm : *ast*. — Sacristia în latina mai nouă, în biserica rom catolică însemnă : locul unde se păstréză, se țin cele sfinte sacre, — și astfel : *sacr-ist-ia*, ea însemnă loc, și astfel e repetițiune de conceptul : *ist* ; nemț. Sacristey, ung. szek-resztye ; aci aflăm : *ist*, — deci până acum în cuvintele latine vêdurăm formele : *ast*, *est*, *esti*, *ist* și *ust*.

Să vedem acuma sufixul *este* la nume de localități, și pentru introducerea themei, ca de exemplu numai la o localitate, — pentru că celelalte numiri se vor înșiră la locul lor.

(Va urmă.)

Dr. At. M. Marienescu.

¹ Din *domus* latin, casă, us cade în compozițiune cu alte sufixe ; — acuma adaugându-se în (-an, on - om) e *domin*, atăta, cât om de casă, om cu casă, nemț. Hausherr ; din *domin* s'a scurtat la noi : dom-n, — la început cu înțeles numa ; de stăpân de casă, posesor de casă ; — cari nu au avut casă nu au fost domini. Eșistă în limba latină sufixul *inus* pentru adiectiv, p. e. *libert-inus*, om eliberat de sclăviă, emancipat ; *palat-inus* om de palat (al domnului) ; în *dom-inus* e acest sufix de adiectiv, identic cu anus, enus. onus, unus.

Intemeierea Academiei Române.

La 1 aprilie s'a serbat jubileul de 25 de ani al intemeierii importantului institut de cultură națională: Academia Română.

Dl secretar general in raportul seu dătător de sémă a activității de 25 de ani a Academiei, se mărginește a spune despre intemeierea acestui institut următoarele rënduri:

»Academia Română își ia inceputul seu in anul 1866. Decretul prin care Locotenența Domnăscă aprobă regulamentul pentru formarea »Societății literare române«, pörtă data de 1 aprilie, 1866.«

De ce va fi fost dl Dimitrie Sturdza atât de laconic despre fundarea Academiei?

Eu me mărginesc a constată indată, că mai drept a fost M. S. regele care, vorbind despre fundațiunea institutului nostru cultural, a ȳis: »Fericită eră cugetarea dlui N. Crețulescu și hotărîrea repositului C. A. Rosetti, care ceruse sânt tocmai 25 de ani, convocarea grabnică a unei societăți literare, avënd mai intei de tôte, scopul de a se ocupă de limbă și literatură.«

M. S. regele, așă dară, amintește, ceea ce darea de sémă oficială a dlui D. Sturdza a tăcut, pe doi din bărbații cari au lucrat la intemeierea Academiei Române.

Am avut fericirea să fii și eu unul din conlucrătorii la intemeierea institutului nostru cultural. Tôte actele oficiale relative la această intemeiere au fost redactate de mine.

Nu inse pentru a revendică in favoarea mea vre o laudă, séu vre o gratitudine din partea cuiva, luai condeiul, ci pentru de a face adevărata istorie, ca actor și martor ocular și audicular, al fundațiunii Societății literare române.

La 1864, luna iulie, fiind chemat de onor. dn N. Crețulescu, ca secretar general al ministerului cultelor și instrucțiunii publice, am găsit in minister inaintate lucrări pentru facerea pe cale de concurs a unei gramatici și a dicționarului limbei române. Ministrul Bolintineanu, in vedere cu donațiunea Zappa, publicase concursul acesta, promițënd premii insemnate celei mai bune lucrări intrată la concurs.

La termenul pus pentru concurs nu se presintă nici o lucrare. Consiliul superior al instrucțiunii publice, la indemnul membrului seu, repausatul Laurian propune dlui ministru Crețulescu reînnoirea publicațiunii concursului. Atunci subsemnatul presintă dlui Crețulescu următorul referat, ca director general al ministerului:

»Asupra avisului onor. consiliu superior al instrucțiunii publice, me cred dator, die ministru, să vă pun in vedere adresa ce in calitate de ministru interimar al instrucțiunii publice din Moldova in 1859, am fost trimis ministrului instrucțiunii publice din București. Prin această adresă invitam pe acest minister a se asocia cu inima și cu fonduri la organizațiunea unei societăți compuse din membrii de prin tôte țerile române, cu misiunea de a lucra gramatica și dicționarul limbei.

»Ca și in 1859, subsemnatul, dle ministru, sânt convins și astăzi că lucrarea acestor opere, nu este posibilă pe calea concursului, ci numai prin conlucrarea tuturor bărbaților noștri de autoritate literară, reuniți int'o societate ad-hoc...«

Asupra acestui referat al meu, onor. dl N. Crețulescu a pus rezoluțiunea următoare:

»Impărtășind părerea dlui director, dsa este inuitat a-mi presentă un proiect de organizarea societății literare in vedere cu scopurile hotărîte de Donațiunea Zeppa.«

Conformându-me acestei rezoluțiuni, am presentat dlui Crețulescu, sub formă de referat, ênsuș referatul, ce cu câteva zile mai apoi, iubitorul de cultură românăscă ministru presentă consiliului de miniștri și consiliului de stat, spre cercetare și aprobare.

— Minunat lucru va fi, îmi ȳicea dl N. Crețulescu, pe care mai dăunăđi in trista iritare politică a noastră un articol chiar din »Românul« il numia pe nedrept reacționar; minunat lucru va fi intrunirea in societate de reprezentanți din tôte țerile locuite de Români.

Cu mult zel dl Crețulescu stăruia la ambele consilii, de grăbi aprobarea statutelor proiectate pentru societatea literară și apoi le supuse aprobării Domnitorului Cuza.

Impregiurările politice in care se află Domnitorul il indemnă să nu subscrie decretul de promulgare.

— Sântem invinși de consilii cărora nu le place intrunirea in București a reprezentanților români de sub domnia străină, nici pentru lucrări literare, îmi ȳise cu sinceră măhnire dl N. Crețulescu.

Așă lucrul remase nerealisat și statutele inchise in cartonele mele.

Urmă căderea Domnitorului Cuza. In acele zile eu me aflam bolnav la Viena. De acolo scrisese ministrului nou al cultelor și instrucțiunii publice, C. A. Rosetti despre multe afaceri ale ministerului seu, (la care telegrafic me vestise, că me păstrăză ca director general) și intre acele afaceri pomenii și despre Societatea literară română.

Pe dată ce sosi din Viena, presentai nemuritorului meu magistru și amic lucrările inaintate sub ministerul dlui N. Crețulescu. Mi-a ramas vie intipărită in minte fața lui C. A. Rosetti ascultând referatul și mai ales pasagiul in care se arată cu ce scop ar fi chemați in societatea literară, bărbații români din provinciile supuse unui sceptu străin. Lumina unei idei lăuntrice radiă in ochii cei mari pëtrunđitori ai marelui meu amic. Eu nu cutezam inse să-mi esplic impresiunea manifestată de el ci, după terminarea lecturii actelor, il intreb: — Ei! ce ȳici?

— Moldovean șiret, esclama rîđënd C. A. Rosetti. Iar vii să-mi faci propagandă?

De câte ori îi propuneam ceva care corespondea dorinței intime a inimei lui, C. A. Rosetti, propagandistul cel mai neobosit al ideii liberale și naționale, ȳicea că eu o să-l stric cu boerii, căci îi fac propagandă de idei inaintate neplăcute lor.

Lăsai in mânilor ministrului Rosetti, referatul cătră căimăcămie pentru înființarea Societății literare. Trei zile după aceea, primesc dela el din consiliul de miniștri, următorul bilet scris cu creionul:

»Moldovean șiret!

»Mi-o făcuși bună! Am făcut să plângă, cu raportul teu, pe Nicolae Golescu, cât e de general. Lascar Catargiu a increțit din sprâncene, iar Haralambie mi-a tras o injurătură oltenăscă, semn natural al bucuriei lui sufletești...«

»ȳți trimet raportul aprobat și decă-ți pare reu, spëndură-te!«

Moldoveanul cel șiret n'a plâns nici n'a injurat oltenăscă, primind actele cu scrisoarea această minunată, dar de bucurie n'a mâncat in acea ȳi decât foarte târđiu.

Aprobarea odată dobândită, se părea realizarea lucrului foarte lesniciosă. Nu eră inse lucru atât de lesne! Cine-și amintește dificultățile politice cu care avu de a luptă cămăcămia dela 11 februarie, amănțările Turciei, relațiunile încordate cu Austria și cu Rusia nu se va miră că regulamentul Societății Literare aprobat de consiliul de miniștrii la 12 martie 1866 n'a fost promulgat decât la 1 aprilie. In fiecare și neuitatul meu amic și magistrul întrebat de mine răspundea: »Greu! Dar vom învinge.«

Dificultățile cari făcuseră pe caimacami să esite a-și da aprobarea îndată după 12 martie, ne deteră timpul să gândim la bărbații cari urmă să fie chemați in Societatea Literară din Maramureș, Transilvania, Banat, Bucovina, Bassarabia și Macedonia.

Nu cred sosit timpul in care să pot publică scri-sorile ce am schimbat atunci cu dnii G. Bariț, Ales. Roman, Babeș, Hodoș, Dumitrovița etc. Acele scri-sori ar oglindă perfect starea suflătescă a celor mai ilustrii membri ai Academiei Române de peste Carpați, sub impresiunea promulgărei decretului cămăcămiei țerei române dela 1 aprilie 1866.

Dela data decretului până cătră 20 aprilie a urmat asemenea corespondințe. In București, autorisat de ministrul meu iubit C. A. Rosseti, me sfătuiam cu repausații Laurian, Papiu Ilarian și Marțian și cu dl Maniu Vasile. Dsa m'a pus in relațiune cu bărbații cari aveau să represinte Banatul.

La 22 aprilie 1866 a apărut decretul Locotenenței Domneșci prin care au fost numiți membrii ai Societății Literare bărbații despre fruntăriile politice ale României. Au fost numiți din Maramureș dnii dr. Hodoș și Al. Roman; din Transilvania dnii T. Cipariu, G. Munteanu și G. Bariț; din Banat dnii Mocioni și Babeș; din Bassarabia dnii Al. Hașdău, Cavalerul Stamate și Strejescu; din Macedonia dnii Caragiani și Cozacovici și din Bucovina A. Hurmuzache și Dimitrovița.

Singur reposatul Dimitrovița din Bucovina nu primi numirea sa de membru al Societății Literare și fu inlocuit in 11 iunie 1866 prin dl Ion Sbiera.

Numirea membrilor din România otărise C. A. Rosseti să se facă mai târziu mai aprăpe de 1 august, ziua in care avea să se deschidă societatea literară.

Dar tribulațiunile prin care avea să trecă înființarea acestei societăți nu erau încă terminate! C. A. Rosseti cu toți liberalii său »Roșii« cum se diceau pe atunci, se retraseră din minister și in locul lor Domnitorul chemase pe moderații dnii Mavrogheni, Gh. Stirbei, I. Cantacuzino, J. Strat, I. Ghica și D. Sturdza.

Ministrul instrucțiunei publice I. Strat inaugură in școli o eră de reacțiune care provocă mari proteste in țără. Influența politice austriace nu întârziă să paralizeze înființarea Societății Literare. Strat, sub pretext că se însemnase in București unele casuri de holeră ceru consiliului de miniștrii in 24 iulie 1866 amănarea inaugurărei Societății Literare pentru 1 august 1867. Se căștigă timp, necutezând a se impedece cu desevărsire crearea unei instituțiuni naționale cu entusiasm salutată de totă țără.

Frumoșa mișcare a liberalilor nu întârziă să răstorne guvernul moderaților și dl D. Brătianu venind la ministerul cultelor și instrucțiunei publice, imi făcu onărea de a me rechemă la direcțiunea ace-lui minister. Eră dat ca opera dlor Crețulescu și Rosseti să devină o realitate prin energica conlucrare a dlui D. Brătianu.

Prin decretul din 27 maiu 1867, in urma aprobărei consiliului de miniștrii (dnii C. A. Crețulescu, I. Brătianu, St. Goleșcu, A. Vășescu, G. Adrian și

Brătianu) se decide convocarea societății Literare pentru ziua de 1 august 1867.

De astă dată nici o amănare alta nu mai urmă. Terminăm această istorică dare de sémă, amintind că C. A. Rosseti, dela care in definitiv datéză înființarea Societății Literare, n'a voit să primăscă a fi numit membru al ei, dicend că nici odată nu-i place să remănă in funcțiunea unde-l numește un guvern...

Academia Română inse recunoscătore lui C. A. Rosseti n'a incetat o singură și d'a-l consideră ca al seu și portretul nemuritorului bărbat este așeșat între portretele membrilor ce au perdut până astăzi această instituțiune națională.

In numerul de duminica viitoare vom aduce lectorilor amintiri despre inaugurarea Societății Literare la 1 august 1867 și despre entusiasmul cu care bărbații de peste Carpați și de peste Prut au fost atunci primiti in București.

V. A. Urechia.

Sesiunea generală a Academiei Române.

— In 1891. —

III.

Sedinta din 23 martie (4 aprilie) (Continuarea raportului din nr. precedent.)

La ordinea zilei este raportul comisiunii însărcinate cu esaminarea manuscriselor prezentate la concursul premiului Lazar asupra subiectului: »Igiene țăranelui român.«

Dl dr. Felix dă cetire raportului, care conchide propunend a se da câte o incuragiare manuscriselor cu devisele »Amicul agricultorului« și »Este de dorit ca și alimentațiunea muncitorilor noștri să se îmbunătătescă.«

Dl D. Sturdza observă, că la concurs este pus premiul Lazar, care după lege este indivisibil. Situațiunea financiară a Academiei este strimțorată, așa încât nu ar fi cu putință ca să se dea autorilor celor doue manuscrite incuragiări din alte fonduri.

Dl V. Maniu constată, că raportul comisiunii arată greșeli însemnate in manuscritele prezentate la concurs; unele dintre ele au calități. Dsa este de părere, că nu se pôte acordă premiul nici unui concurent și propune ca acelaș subiect să se pună din nou la concursul premiului Lazar pentru cel dintăiu an, in care este disponibil.

Dl B. P. Hașdău vede din raportul comisiunii, că manuscriptul cu devisa »Amicul agricultorului« are defecte puține și miei cari ușor s'ar puté îndreptă inainte de tipărire. Comisiunea inse nu vine cu o propunere precisă de a se acordă său refusă premiul, iar Academia numai asupra unei asemenea propuneri ar puté da un vot. Dsa crede, că comisiunea ar trebui să-și reia raportul și să formuleze această conclusiune precisă spre a se puté votă asupra ei.

Dl dr. Felix dice, că comisiunea nu pôte să-și modifice conclusiunile; ea a recunoscut valărea manuscriptului cu devisa »Amicul agricultorului«, dar după ce arată calități și defectele de altfel de puțină însemnătate — lasă ca Academia să hotărăscă decă-i acordă premiul său ba.

Dl Quintescu dice, că unanimitatea comisiunii a fost in contra premiării manuscriselor și de aceea propune să li se dea numai incuragiări. Prin urmare Academia nu ar mai puté votă decât asupra acordării incuragiărilor propuse.

Dl general Fălcoian cere să se pună la vot propunerea comisiunii de a nu se premiă nici un manuscript.

Dl V. A. Urechia stăruiește ca comisiunea să formuleze o propunere precisă asupra premiării și nepremiării lucrărilor studiate de dânsa.

Dl D. Sturdza ține, că prin raportul său comisiunea arată că nu crede, că lucrarea merită premiul Lazar. Dacă raportul s'ar înapoi la comisiunii, Academia ar exercita asupra ei o presiune. Dsa este de părerea dlui Maniu, ca același subiect să se pue din nou la concursul premiului Lazar pentru anul 1895 și până atunci lucrările prezentate acum se vor îmbunătăți așa, încât fără îndoială li se va putea da premiul.

Se pune la vot propunerea de a se acorda premiul Lazar lucrărilor prezentate la concurs. Rezultatul votului are 15 bile contra și 5 pentru. Dl președinte proclamă votul, anunțând că propunerea de premiere s'a respins.

Se pune la vot propunerea de a se publică același subiect la concursul premiului Lazar pe 1895 și se primește cu unanimitate.

*

Sedința din 26 martie (7 aprilie.) Se citește scrisoarea prin care dl S. Fl. Marian anunță, că nu va putea veni spre a lua parte la lucrările sesiunii.

Se citește scrisoarea, prin care ambasadorul Angliei la Constantinopol Sir. W. A. White, membru onorar al Academiei, anunță că nu va putea lua parte la serbarea jubileului de 25 ani al Academiei și-și face urări pentru prosperitatea ei.

Dl G. Sion dăruiește pentru colecțiunile Academiei proclamațiunea cea mare a revoluțiunii dela 1848 din Muntenia și proclamațiunea locotenentei domnești dela 6 septembrie 1848, prin care anunță și desființarea clăcei în toate formele ei.

Comisiunea premiilor anuale prezintă un proces-verbal prin care se arată, că neîntrunindu-se decât 4 membri, nu s'a putut constitui și începe lucrările.

Dl N. Quintescu cere să se facă invitări speciale membrilor absenți și a le cere să anunțe dacă sunt gata a participa la lucrări și sunt împedecați spre a se putea alege alți membri în locul lor.

După scurtă discuțiune se aprobă propunerea făcută de dl B. P. Hașdău, ca comisiunea să se constituie și apoi președintele ei să invite pe membri absenți să vie spre a lua parte la lucrări.

Dl raportor I. Sbiera dă cetire raportului comisiunii însărcinate cu esaminarea lucrărilor făcute în 1890—91, care se primește cu unanimitate.

Dl N. Quintescu, vorbind despre tipărirea traducerii lui Herodot, observă că dacă lucrarea va merge tot așa de încet, vor trebui 45 ani ca să se termine. Dsa stăruiește ca Academia să aprobe propunerea cuprinsă în raportul comisiunii de a se indemnă dl D. I. Ghica să activeze lucrarea, lăsând la o parte notele cari nu sunt absolut necesare.

Dl Th. Rosetti, pentru zelul și bunăvoința ce a pus ca ministru de culte, ca să ajute Academia să se instaleze bine, se alege membru onorar cu 19 bile albe pentru și 1 bilă neagră contra.

Dl Kogălnicean amintește, că peste câteva zile Academia va serba jubileul de 25 ani. În mijlocul luptelor și agitațiunilor ar fi bine ca Academia să apară ca o insulă de pace și liniște. De aceea dsa propune, ca să se hotărăscă cât mai iute ziua pentru alegerea biurourilor și pentru completarea locurilor vacante prin alegerea de noi membri.

Se decide ca joi să se aleagă delegațiunea pentru anul 1891—92 și secretarul general pe 7 ani și a se indemnă secțiunea literară să aducă propunerea sa pentru alegerea celor doi membri.

*

Sedința din 27 martie (8 aprilie.) Se procedează la

alegerea comisiunilor pentru cercetarea publicațiunilor și manuscrisurilor cari se vor prezenta la concursurile premiilor pentru anul viitor 1892.

În comisiunea pentru premiile anuale Năsturel-Herescu și Lazar sunt aleși dnii: B. P. Hașdău, I. Negruzzi, Gr. G. Tocilescu din secțiunea literară; V. Babeș, V. A. Urechia, V. Maniu din secțiunea istorică; general St. Fălcoian, dr. I. Felix, P. S. Aurelian din secțiunea științifică.

În comisiunea pentru premiul Societății craiovene sunt aleși dnii Gr. Stefanescu, G. Sion, N. Ionescu.

În comisiunea pentru premiul Eliade-Radulescu pus la concurs cu subiectul: »Nașcerea și înmormântarea la Români» sunt aleși dnii G. Barițiu, D. Sturdza, B. P. Hașdău.

Se decide a se ține ședință publică vineri 29 crt. Se vor face următoarele lecțiuni:

Dl Gr. Stefanescu: »Observațiuni geologice în România în secolul trecut.»

Dl V. Babeș: Dare de seamă asupra cercetărilor istorice și arheologice în Banat.»

Dl Gr. G. Tocilescu: Despre »duces limitanei» și organizarea frontierelor imperiului roman.»

*

Sedința din 28 martie (9 aprilie.) Se citește procesul verbal al secțiunii istorice pentru ședința dela 27 martie, prin care se arată că secțiunea s'a constituit biuroul pentru 1891—92, alegând pe dl M. Kogălnicean președinte și pe dl V. A. Urechia vicepreședinte.

Secțiunea propune a se alege membri corespondenți dnii Velovan, Felix Bamberg, Traugott Tamm, Emanuel Gedeon și dr. Aurel Mureșan.

Se ia iact despre constituirea secțiunii și se decide a se pune la ordinea zilei alegerea membrilor corespondenți propuși într-o viitoare ședință.

*

Sedința din 29 martie (10 aprilie) publică. Dl Gr. Stefanescu citește o comunicare despre observațiunile geologice făcute în România în secolul trecut, după informațiuni culese din manuscrisurile Academiei.

Dl V. Babeș face darea sa de seamă asupra cercetărilor istorice și arheologice în Banat. În această dare de seamă a sa dl Babeș, prin espunerea episodurilor principale din trecut, face istoricul acelei părți a Daciei dela prima expedițiune și respectiva ocupațiune a lui Traian, la anii 101—103, descrie situațiunea geografică, topografică și etnografică a provinciei, arată rezultatul săpăturilor și investigațiunilor ce a întreprins întru împlinirea misiunii sale la anul 1883 în Banat la ruinele castrului roman Berzobis și concludă, că Berzobis, această localitate fortificată romană a fost în Dacia Traiană, castrul cel mai espus invasiunilor barbare spre apus; că la anii 172-3-4 acest castru prin Goți mai întâi a fost atacat, distrus și dat pradă focului; că pe acel timp garnisonă acolo legiunea III F. F. (Flavia felix), care nu la mandatul împărătesc, ci după luptă grea, constrânsă a părăsit acea localitate, retrăgându-se în strimtorile munților, ascundându-și tesaurile la locuri sigure în pământ, învederat cu scopul de a resturna și a și le ridica; că mai multe particularități caracteristice în limba poporului român merită din punct de vedere etnografic cea mai mare atențiune, prin urmare că acele părți muntoase până astăzi ascund în sinul lor în totă privința cele mai bogate tesaururi istorice și arheologice, ca tot atâtea mărturii clasice asupra originii și continuității locuințelor poporului român din acea parte a Daciei Traiane.

Dl Gr. G. Tocilescu face o comunicare despre »duces limitanei» și organizarea frontierelor imperiului roman.

Se decide ca aceste comunicări să se publice in Anale.

Academia trece in ședință privată.

Dl secretar general D. Sturdza comunică, că a fost primit in audiență de M. S. regele, spre a lua ordinile sale pentru ședința solemnă de luni.

M. S. regele a binevoit a spune, că va veni la ședință la ora 1. 30.

Programa ședinței se va compune in modul următor :

a, Discursul M. S. regelui.

b, Raportul secretarului general asupra activității Academiei in cei 25 ani trecuți.

c, M. S. regina va citi o compunere poetică.

d, Dl M. Kogălnicean va face un discurs despre desrobirea țiganilor, despre desființarea clăcei și improprietărea țăranilor, despre desființarea privilegiilor

e, Dl președinte Ion Ghica séu — in absența sa — unul din vicepreședinții Academiei va prezenta M. S. regelui medalia comemorativă care s'a făcut pentru această serbare.

f, Séra membrii Academiei vor lua parte la prânzul la care sânt invitați de M. S. regele.

La ședința de diuă membrii Academiei vor merge in ținută de gală ; séra la prânz in ținută de gală cu decorațiunile.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

I

Gondola in pluteșce . . .

Scena se petrece in Italia, pe acel pământ clasic, unde artele își dau mâna cu farmeoul situațiunii topografice, spre a ne aduce raiul pe pământ.

Mulțimea de lacuri, cu malurile întreținute cu gust, ofer ființelor cu inclinațiuni poetice momente de plăceri, cari au inspirat și pe poetul român să cânte

Mergi la Lido, barcarolă . . .

Stăpâna castelului de pe țărmul malului, a șit și dânsa la plimbare cu luntrea. Vêzlaşul vênjos mână cu foc luntrea, iar dâmsa priveșce melancolic tabloul care i se desfășură naintea ochilor și gândurile sale sbôră departe.

II

Oglinda codrilor.

Ascuns in adâncul pădurilor africane se află un lac. Puțini au străbătut pân' acolo, iar cei ce l'au vêdut, povestesc minuni fabuloșe de frumuseța lui. Curat ca cristalul, in el se reflectă tot ceea ce-l incungioră ; de aceea se numeșce : Oglinda codrilor.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Curs elementar de geologie. Acesta e titlul unui volum publicat la București de dl Grigorie Stefanescu, eminentul profesor la universitatea de acolo, membru al Academiei Române și al mai multor societăți științifice din străinătate. Acesta carte a deșteptat o viuă discuțiune in sesiunea generală a Academiei Române, căci a fost una din lucrările care au concurs pentru premiul Nasturel-Herescu de 4000 lei ; rezultatul discuțiunilor a fost, că Academia i-a votat premiul in ședința din urmă a sesiunii generale. In vêtatul autor a depus in lucrarea acesta studiile sale de 25 ani pe terenul științei geologice ; lucrarea sa mai are deosebitul merit d'a fi prima lucrare, care

se ocupă și cu condițiunile geologice ale României. Cartea e scrisă pentru clasele liceale, cuprindând 442 figuri intercalate in text și o hartă geologică colorată a României. Prețul 5 lei și 50 bani.

✗ **O nouă broșură de poesii.** Dl Dimitrie Teleor, cunoscutul novelist din București, cu a cărui nume cetitorii noștri de acuma inainte se vor intêlni mai de multe ori, a surprins publicul cetitor cu o broșură de poesii. Acesta a apărut la București și pörtă numele de »Icône.« E compusă mai cu sémă din mici inspirațiuni satirice, dintre care unele sânt cu haz. Editura tipografiei Savoiu, București Calea Victoriei 28. Prețul nu e insemnat.

✗ **Monologuri in versuri.** Dl Nicolae Țincu, care lucrăză de mai mulți ani pe terenul literar și care dimpreună cu dl Radulescu-Niger a scris piesa »Dâmsa Chiajna« premiată de odată cu tragedia »Stefan vodă cel tiner« a lui Iosif Vulcan, a scos la lumină in București o mică broșură, care cupriude monologuri in versuri, după Alfred de Musset, Emile Augier, L. Ratisbonne, Eugène Manuel, Dêroulède și E. Grevet-Dancourt. Monologurile sânt pr mult gustate in literaturile străine, multe din ele s'au reprezentat chiar și pe scenă. Dl Țincu têlcueșce publicului român o culegere din cele mai reușite ; credem dar că lucrarea sa va fi cetită cu multă plăcere. Prețul 1 leu. De vênzare in tôte librăriile.

✗ **Diar nou in Bucovina.** La Cernăuți va eși un nou diar românesc, cu numele »Gazeta Bucovinei.« Va apăre de doue ori pe sêptemână și va fi condus de dl Pompiliu Pipoș, carele pân' acuma a lucrat la »Tribuna« din Sibiu.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Societatea de diletanți români din Lugoș prepară spre a fi jucată opereta : »Craiu nou« de C. Porumbescu ; rolurile principale sînd ținute de dșorele : Lucia Vlad, Silvia Maior, și de dnii : dr. D. Florescu, dr. G. Dobrin, St. Tuculiă, G. Palco. Publicul român și toți amatorii de artă aștêptă cu dor reprezentațiunea.

Concertul teologilor din Arad. Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic-teologic gr. or. român din Arad va ținê ședință publică in duminica Tomei la 28 aprilie (10 maiu), 1891 in sala cea mare a seminarului, cu următorul program : 1, »Christos a inviat«, arr. de N. Chicin, esec. de corul vocal. 2, »Cuvênt de deschidere«, rostit de v. președintele A. Givulescu, cleric c. III. 3, »Cântec de primăvêră«, de C. Porumbescu, esec. de corul vocal. 4, »Invierea Domnului«, disertațiune de S. Cornea, cleric c. III. 5, a) »Luna dâmsă«, b) »Hora«, arr. de N. Chicin, esec. de corul instrumental. 6, »Chizeșia«, poesie de Schiller, trad. de C. Morariu, declamată de A. Givulescu, cleric c. III. 7, »Adio pădurii« de B. Mendelsohn, esec. de corul vocal. 8, »O invêtătură din istoria mai nouă a bisericei române«, disertațiune de G. Proca, cleric c. II. 9, »Carmen Sylva«, vals de I. Ivanovici, esec. de corul instrumental. 10, »Simțul de pietate creștinescă«, disertațiune de C. Putici, cleric c. III. 11, »Hora«, arr. de N. Chicin, esec. de corul vocal. 12, »Galopp« de A. Cirilo, esec. de corul instrumental. 13, »Haimana«, monolog de V. Alecsandri, predat de G. Lupșă, cleric c. I. 14, »Cisla« de C. Porumbescu, esec. de corul vocal. 15, »Marș«, de corul instrumental.

✗ **Concert in Sighișora.** Marți in 23 aprilie (5 maiu) se va da in Sighișora, in sala »Gewerbeverein«-ului, din partea unei corporațiui concertiste consistătore din clerici seminarisți din Sibiu un concert

imprenat cu dans, al cărui venit curat e destinat fondului existent pentru procurarea de cărți școlare pe sema elevilor săraci dela școla română din Sighișoara. Programul: 1, a) »Etă ziua triumfală«, cor de A. Humpel. b) »Die versunkene Krone«, cor de H. Boenicke. 2, »An die Leyer«, solo pentru bas de F. Schubert. 3, a) »Nóptea«, cor de F. Schubert. b) »Despărțirea vânătorilor«, cor de Mendelssohn-Bartholdy. 4, »Cu trupul«, cor cu solo de bas de G. Dima. 5, »Vięta Țiganilor«, cor cu acompaniari de pian de Robert Schumann. 6, »Wenn sich zwei Herzen scheiden«, duet de Sschottmann. 7, a) »Sera de Crăciun«, solo pentru bas de F. v. Holstein, b) »Șci tu mândră«, solo pentru bas de G. Dima. 8, »Hora ploia«, cor de G. Dima.

× **Reununea română de cântări din Sibiu** a arăngiat mercuri în 10/22 aprilie a. c. un concert în sala dela Musik-verein. Programa: »Căntece țigănești« (Zigeunerlieder), pentru sopran, alt, tenor și bas cu acompaniari de pian, de Johannes Brahms. »Trio« (C. moll), pentru pianoforte, violină și violoncelo, de L. von Beethoven. »Prima nópte vrăjită« (Die erste Walpurgisnacht), baladă pentru soli, cor și pianoforte de F. Mendelssohn-Bartholdy.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

× **Șoiri bisericești și școlare.** *Dl Vasiliu Bașota*, jude r. de tribunal în pensie și avocat în Abrud, a dăruit bisericii române gr. c. din Ponorel, opt parcele de pământ și o casă de lemn, aflătoare pe teritoriul acelei comune. — *Dnii Feiru Cornean și Vasile Fodor* au fost promovați de către universitatea din Budapesta la gradul de doctori în drept. — *Dl Petru Barbu* din Lugoș a fost promovat la universitatea din Cernăuți la gradul de doctor în teologie.

× **Eparhia aradană.** *Deputați clericali* la sinodul eparchial aradan s'au ales următorii domni: Moise Bocșan, protopresbiter, George Popovici, protopresbiter, Iosif Goldiș, protosincol, Vasile Beleş, protopresbiter, Petru Chirilescu, protopresbiter, Ioan Cornea, protopresbiter, Constantin Gurban, protopresbiter, Ioan Groza, protopresbiter, Petru Anca, admn. prot., Voicu Hamsea, protopresbiter, Ignatie Pap, secretar consistorial, George Crăciunescu, protopresbiter, Augustin Hamsea, director seminarial. — *Dintre mireni* s'au mai ales dnii dr. George Popa ases. consist. și dr. Nicolae Oncu avocat în cercul Vașcou, Aurel Suciuc adv. în cercul Șiria, Mihai Velici adv. în cercul Chișineului, și dr. George Vuia medic în Borș-Ineu, dr. Eug. Mocsonyi dr. Liviu Marcu cand. de adv. în Lugoș, în cercul Birchis.

× **Dieceasa Caransebeș.** S'au ales dintre mireni, după informațiunea »Luminatorului«, în cercul Ciacovei dnii Traian Barzu ases. consist. și dr. Lazar Simon avocat în Ciacova; în cercul Fagetului dl Titu Hațeg și George Martinescu advocați în Lugoș; în al Cosiavei dnii Stefan Velovan director prepar. în Caransebeș și I. Onițiu asesor-jude la tribunalul reg. din Seghedin; în al Caransebeșului dnii Zeno Mocsonyi de Foeni și Ioan Popovici, căpitan c. și r. pensionat; în al Lugoșului dnii dr. Alesandru Mocsonyi și Constantin Radulescu avocat în Lugoș; în al Sgribeșciului dnii dr. Stefan Petrovici adv. și Simeon Popet senator magistratual, ambii din Lugoș; în al Teregovei dnii Ilie Curescu v.-președ. com. de avere și Patriciu Dragalina profesor prepar.

× **Arhidieceasa Sibiu.** Pentru sinodul arhidieceșan s'au mai ales următorii deputați mireni: în cercul

Ilia, adv. Alesiu Olariu și protopretorul S. Borha, în cercul Geoagiu pretorul Iosif Orbonaș și publicistul Pompiliu Pipoș, la Câmpeni ases. cons. Gerasim Candra și adv. dr. Basiliu de Preda, în cercul Solnoc adv. dr. Nicolae Olariu drd. Victor Cupșa, în cercul Brașov adv. Iosif Pușcariu și dirig. banc. Valeriu Bologna.

CE ENOU?

× **Hymen.** *Dl Teodor Fășie*, avocat în Beinș și deputat la sinodul eparchiei gr. or. aradane, s'a logodit cu dna vėduvă Fabrițius, proprietară de farmacie din Mehadia.

× **Șoiri personale.** *Dl Iosif Nestor*, jude la tribunalul din Cluș, a fost numit jude la tabla regescă din Seghedin. — *Dl Dionisiu Poynar*, procuror r. la tribunalul din Dobrițin, a fost numit jude la tabla regescă din Oradea-mare.

× **Damele române din Arad** au trimis ambilor noștri mitropoliți, precum și episcopilor Mețian și Mihályi câte o adresă de felicitare pentru lupta lor în casa magnaților în contra legii Asilelor de copii. Adresele au fost semnate de următoarele dame: Letiția Oncu, Hermina Lazar, Hermina Maniu, Petronela Cornea, Livia Vuia, Marióra Puticiu, Aurelia Petran, Maria Popoviciu, Octavia Stolojan, vėduva Emilia Popovici, Nina Miculescu Szabo, Iulia Bocșan de Roșcin, Rosalia Telescu, vėd. Elisa Stănescu, Iuliana Bocșan m. Pinter, Ana Petco n. Șandor Ana Dogariu, Iulia Dogariu, Barbara Antonescu, Rhea Silvia Ceantea, Maria Popovici, vėd. Emilia Miclea, Elena Nicodinvici, Olivia Damian născ. Petco, Ana Truța, Maria Nicoră, Emilia Chicin, Marióra Pacu, Anna Barbu, Eliza Olariu, Elena Moldovan, Sofia Prodanovici, Maria Hereș, Iuliana Belu, Ana Stetu, Elena Oltean, Silvia Plopu, Lucreția Tamașdan, vėd. Zinca Pipoș, Hortense Suciuc, Aurelia Beleş, Maria Purcariu.

× **Neorológe.** *Feldmareșalul Moltke* a murit în 26 aprilie la Berlin, în etate de 91 de ani. — *Ion Lepa*, avocat în Oravița, un bărbat bine cunoscut în toate cauzele naționale, a încetat din viață la 9/21 aprilie, în etate de 43 ani, jelit de soția sa Amalia n. Alesandrovinci, de fiii sei Valeriu și Aurora și de mulți consăngeni și amici. — *Amos Frăncu*, jude la tribunalul din Mișcolț, fost vicecomite al Zarandului, a reposat la 27 aprilie. — *Ioan Ruszu*, paroc emerit, protopresbiter titular și director emerit al institutului pedagogic-teologic din Arad, a reposat în săptămăna trecută în etate de 75 ani.

Călindarul săptămănei.

Țiua sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sorele
Domin. Pașilor	Ev. dela Ioan c. 1, gl. 5, a inv 2.	res.	ap.
Duminecă	21 (†) <i>Sfinte Păsci</i>	3 Afl. crucei	4 30 714
Luni	22 (†) <i>Teod. Sicheod</i>	4 Florian	4 3 715
Mărti	23 (†) <i>St. Georgie</i>	5 Gotthard	4 37 716
Mercuri	24 Mart. Sava și Elisab.	6 Hermina	4 36 717
Joi	25 † Ev. Marcu	7 (†) <i>Int. Dni</i>	4 35 719
Vineri	26 Santul Vasilie	8 Juverna	4 33 721
Sămbătă	27 Sant. Simon fr. Dni	9 Grigorie Naz	4 32 723

A n u n ț.

În cancelaria dlui Mihaiu Cirlea, notar public regesc în Abrud, îndată află aplicare cu favorabile condițiuni un jurist cu calificațiunea de a pute fi substituit séu candidat de notar public. Preferință are care posedă limba română, maghiară și germană.

(4) 1—1